

FS-18-003-19

Notat til planleggingsgruppa for FS

Digitalisering av vitnemål og kursbevis

Et vitnemål eller kursbevis er en bevitnelse på at en person har oppnådd en kvalifikasjon eller gjennomført et kurs. En kvalifikasjon er resultat av en fullført utdanning av kortere eller lengre varighet, og kan omfatte alt fra seks-årig studieløp som ender opp som en grad til en utdanning på noen få måneder som består av et emne eller to. Et kursbevis er et enklere dokument som viser at en person har gjennomført et kurs som normalt ikke gir studiepoeng. Kurs kan ha varighet fra noen timer til flere semestre.

Disse typene bevitnelse er snart de eneste dokumentene som er papirbaserte. Med innføring av vitnemålsportalen er behovet for papirdokumentasjonen mindre enn tidligere. Men løsningen med vitnemålsportalen er ikke tilstrekkelig for å slutte å produsere disse papirdokumentene.

Det er behov for å gjennomføres et prosjekt for å digitalisere disse dokumentene. Noen av disse aktivitetene i et slikt prosjekt bør gjennomføres for alle utdanningsnivåer, noen bør gjennomføres internasjonalt.

Primære mål for et prosjekt vil være å

- digitalisere vitnemål og Diploma Supplement
- digitalisere kursbevis og lignende

Sekundærmål vil være å

- ytterligere effektivisere prosessen for vitnemålsopptak

Vitnemål og Diploma Supplement

Vitnemål produseres i dag på papir, og sikkerhetsmekanismer for selve dokumentet omhandler produksjon av spesialpapir med sikring av dette, utforming av dokumentet, signering/stempling av dokumentet.

Målet er å avskaffe produksjon av vitnemål på papir. En papirutgave kan evt videreføres for mer seremonielle formål.

Digitalisering av vitnemål forutsetter at den digitale dokumentasjonen er tilgjengelig for hele livet for den som oppnår kvalifikasjonen.

Avklaringer som må gjøres

- Hvordan dokumentasjonen skal skapes
- Sikring av all informasjon som vitnemålet omfatter
- Standard formatert informasjon / standardiserte data for vitnemål og diploma supplement

- Hvordan dokumentasjonen skal tilgjengeliggjøres og deles
- Behov for signering av dokumentasjonen (virksomhet, personlig)

For noen av disse punktene bør det lages felles retningslinjer for alle utdanningsnivåer i Norge: Format på dokumentasjonen, sikring, tilgjengeliggjøring, signering.

For noen av disse punktene bør det vurderes å få på plass samarbeid med andre land om felles løsninger. Spesielt gjelder dette standardisering av formater og data, tilgjengeliggjøring og deling.

Hvordan dokumentasjonen skal skapes

Proessen for å lage grunnlag for vitnemål og å finne ut hvem som har oppnådd en kvalifikasjon er i stor grad standardisert for norsk høyere utdanning. Spesielt gjelder dette grader på bachelor og masternivå, men også på ph.d.-nivå.

Proessen bør gjennomgås og det bør vurderes om det er behov for ytterligere standardisering, og bedre hjelpemidler for å finne hvem som har oppnådd en kvalifikasjon.

Sikring av all informasjon som vitnemålet omfatter

I dagens papirbaserte løsning er det papirdokumentet som er bevitnelsen på at en person har oppnådd en kvalifikasjon. Det er personen selv som har ansvaret for å ta vare på denne dokumentasjonen. Også utdanningsinstitusjonen har ansvar for å ta vare på kopi av dokumentet, og skal kunne produsere duplikat-vitnemål dersom personen ber om dette.

Også det digitale dokumentet tas vare på i form av en pdf, men denne er ikke signert.

Datagrunnlaget for dokumentet tas i noen grad vare på: Alt av resultater lagres for «all fremtid». Tekster og omliggende informasjon kan en derimot risikere blir endret etter av vitnemål blir utstedt slik at vitnemålet ikke lar seg gjenskape ut fra disse dataene.

I en digital løsning må all informasjon om inngår i vitnemålet lagres strukturelt, sammen med en presentasjon av et dokument. Et digitalt vitnemål vil da kunne være en «pakke» med både strukturert informasjon og et mer tradisjonelt dokument med presentasjon av denne.

Å legge til strukturert informasjon i denne dokumentasjonen begrunnes i behovet for disse dataene i prosesser som trenger informasjon om oppnådd kvalifikasjon. Datagrunnlaget må være så pass omfattende at disse prosessene i stor grad kan automatiseres. Dette gjelder prosesser som ansettelse, opptak, godkjenning.

Å sikre informasjonen for fremtiden må være en offentlig oppgave. Om dette skal legges til utdanningsinstitusjonen eller et sentralt offentlig organ må avklares. Over flere tiår vil institusjoner kunne komme og gå, men denne dokumentasjonen må også sikres for institusjoner som ikke lengre eksisterer.

Teknisk løsning for å sikre informasjonen for fremtiden må avklares. I dette inngår vurdering av teknologi som block chain.

Standard formatert informasjon / standardiserte data for vitnemål og Diploma supplement

Informasjonen som vitnemålet består av må lagres på et standardisert format for å kunne være brukbart også om flere tiår. For å sikre internasjonal mobilitet både på utdannings- og arbeidsmarkedet, bør et internasjonalt format benyttes. Eksempel på et format som nå tas i bruk i flere sammenhenger er ELMO.

Hvordan dokumentasjonen skal tilgjengeliggjøres og deles

Det er behov for at personen som har oppnådd kvalifikasjonen skal få tilgang til dokumentasjonen for dette og kunne dele dette med dem som trenger dokumentasjonen.

Innføring av Vitnemålsportalen (2017) har i stor grad løst denne problemstillingen. Innføring av digitale vitnemål må ta hensyn til at dette skal fungere i denne tjenesten, og vil ytterligere forbedre tjenesten.

Behov for signering av dokumentasjonen (virksomhet, personlig)

Vitnemål og Diploma Supplement blir i dag signert manuelt.

Det er behov for en juridisk avklaring på hvilke krav som stilles til digitale vitnemål. Skal disse signeres personlig av dem som utsteder vitnemålene (som i dag), eller kan de signeres av virksomheten (virksomhetssertifikat). Hvordan sikre disse signaturene for flere ti-år fremover?

Digitalisering av kursbevis og lignende

Også kursbevis utstedes i dag i stor grad på papir. Denne type dokumentasjon er mye enklere enn vitnemål, men også for kursvirksomheten er det behov for å få digitalisert bevitnelse på at disse kursene er gjennomført. Denne type bevis kan muligens også gjelde andre typer bevitnelse enn kursgjennomføring, f.eks. ulike former for ikke-formell og uformell læring.

Problemstillingene rundt kursbevis ligner på dem rundt vitnemål. Også for denne type bevitnelse er det behov for innsamling av data, utforming av dokumentasjon, signering, sikring, tilgjengeliggjøring.

For kursbevis bør også teknologi som badges og micro credentials vurderes. Formatering, signering og sikring av informasjonen bør i størst mulig grad gjøres på samme vis som for vitnemål.

Prosjekt

Et hovedprosjekt bør settes ned for å gjennomføre aktivitetene som skal til for å digitalisere vitnemål og kursbevis. Da mange av utfordringene er identiske for alle utdanningsnivåer, bør det i størst mulig grad gjennomføres på tvers av disse nivåene. For høyere utdanning bør det vurderes aktiviteter for ytterligere effektivisering av prosessen for kvalifikasjonsoppnåelse. For å sikre gjenbruk og mobilitet bør flere av aktivitetene gjennomføres som del av internasjonalt samarbeide.

Aktiviteter på tvers av utdanningsnivåene

I den grad det er mulig bør det utformes et prosjekt som kan omfatte alle utdanningsnivåer i Norge; Grunnskoler, Videregående skoler, Fagskoler og Høyere utdanning. Dette gjelder spesielt teknisk spesifisering av formater, standardisering av data, lang tids sikring av informasjonen og tilgjengeliggjøring og deling av denne. Prosessene som i dag foregår lokalt med å lage vitnemålene vil ikke være gjenstand for disse felles aktivitetene.

Internasjonale aktiviteter

Det er mange initiativer på gang internasjonalt for å digitalisere denne type informasjon. Prosjekter som EMREX og EWP har forberedt grunnen for digital utveksling av informasjon. EU har i sin digitale agenda satt opp digitalt signerte vitnemål som et av hovedpunktene i Digital Education Action Plan. I dette ønsker de at block chain skal vurderes. Som del av dette vil det bli gjennomført EU-prosjekter. Med den bakgrunnen vi har i digitalisering av administrasjon av utdanning, og de prosjektene vi har gjennomført innenfor EU, bør vi også fremover ha en fremtredende rolle på dette området.